

Verš a žánr. Skica k předválečné tvorbě Viktora Dyka*

Robert Kolár

Ústav pro českou literaturu AV ČR, Praha
kolar@ucl.cas.cz

SYNOPSIS

Verse and Genre: An Outline of Viktor Dyk's Pre-War Works

The article deals with versified works of Viktor Dyk from the pre-war period (1897–1914) written in iambic pentameter. It analyses the relationship between the texts' genre (lyric, satire, drama) and their rhythmic features (frequencies of stressing the line-initial and line-final syllables, frequencies of *enjambment*). The article concludes that Dyk's lyric poems as well as his drama tend to employ features generally perceived as more literary compared to his satire.

KLÍČOVÁ SLOVA / KEYWORDS

Viktor Dyk; česká literatura přelomu 19. a 20. století; teorie verše; jamb; pětistopý jamb; veršový incipit; veršová klauzule; veršový přesah; literární žánry; literární druhy / Viktor Dyk; Czech literature at the turn of the 19th and 20th centuries; verse theory; iamb; iambic pentameter; line-beginning; line-ending; *enjambment*; literary genres; literary types.

DOI

<https://doi.org/10.14712/23366680.2021.2.2>

ÚVOD¹

V rámci projektu Sémantika a intonace českého verše počátku 20. století, který se zabývá raným básnickým dílem Karla Tomana, Františka Gellnera, Fráni Šrámka a Viktora Dyka, jsme už pojednali o verši prvních tří zmíněných autorů. U Viktora Dyka, jehož verš se zatím nikdy nestal předmětem odborného zájmu, se zaměříme na jeho předválečnou tvorbu (od první publikované sbírky, *A porta inferi*, z roku 1897 až po sbírku *Prohrané kampaně* z roku 1914), konkrétně na vybrané rytmické parametry

---

* Publikace vznikla v rámci grantového projektu GA ČR 20-15650S Sémantika a intonace českého verše počátku 20. století a s podporou na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné instituce 68378068 (Ústav pro českou literaturu AV ČR). Tento výstup vznikl s využitím výzkumné infrastruktury Česká literární bibliografie (kód ORJ 90136).

1 Děkuji oběma anonymním recenzentům a kolegovi Petru Plecháčovi z ÚČL AV ČR za pečlivé posouzení rukopisu a cenné připomínky.

pětistopého jambu, který máme z tohoto relativně krátkého období doložený v dílech různého typu (a lze je tak s jistou nadějí na nezkráslenost výsledků danou značným časovým odstupem mezi nimi srovnávat).

Pro účely těchto řádků sestavený korpus Dykova díla se skládá ze tří knih lyriky (*A porta inferi*, 1897; *Síla života*, 1898; *Marnosti*, 1900), tří knih satir (*Satiry a sarkasmy*, 1905; *Pohádky z naší vesnice*, 1910; *Prohrané kampaně*, 1914²), dvou knih epiky (*Buřiči*, 1903, obsahuje skladby Navarovská elegie, Tři, Slepý; Giuseppe Moro, 1911), jedné lyricko-epické skladby (*Milá sedmi loupežníků*, 1906) a – v rámci Dykova verše doposud nereflektovaných – pěti veršovaných tragikomedii (*Pomsta*, 1896; *Zcela vážný rozhovor*, 1898; *Kouzelník*, 1897–1899; *Odchod I–II*, 1901–1902; *Zlomek tragikomedie*, 1903).

Nejprve uvedme několik málo obecných údajů o Dykově předválečném verši. Dominují v něm verše jambické, trocheje jsou na okraji. Podobně jako u Tomana s Gellnerem (a na rozdíl od Šrámka) je u Dyka trochej spojen především se satirou (srov. zvýšený výskyt trochejských básní ve sb. *Satiry a sarkasmy* a *Pohádky z naší vesnice*, méně už to platí pro sb. *Prohrané kampaně*, v níž se trocheje objevují pouze ve čtyřech básních). Vedle satiry se trochej dále objevuje v epických skladbách z desátých let – Giuseppe Moro, 1911, a *Zápas Jiřího Macků*, 1916 (obě složeny pětistopým trochejem).³ Naopak v lyrice trochej téměř zcela absentuje (v prvních třech lyrických sbírkách jsou jen čtyři trochejské básně). V lyrických sbírkách devadesátých let má významnější postavení ještě daktyl, což jsme také již mohli sledovat u Dykových generačních souputníků (užití daktylu, resp. celé rodiny třídobých meter je typickým projevem veršové modernosti konce století u autorů, kteří nechtějí sáhnout rovnou k volnému verši; srov. Červenka 1999, s. 70).

Z jambických rozměrů dominují u Dyka jamby pětistopé (dále J5). Čtyřstopých jambů (dále J4) není v souhrnu předválečné Dykovy tvorby málo, ale jejich výskyt je v rané lyrice do *Marností* a v dramatu omezený. Krátké třístopé a dlouhé šestistopé jamby jsou – nejen u Dyka – záležitostí periferie, případně se užívají v kombinacích s „centrálními“ rozměry.⁴

Právě poměrně bohatý výskyt pětistopých jambů umožňuje srovnání jednotlivých děl a je důvodem, proč se v našich analýzách budeme věnovat právě jim. V návaznosti na Červenkovu studii o J5 19. století (Červenka 2007), která částečně zahrnuje i první Dykovy sbírky, budeme Dykovy J5 analyzovat z hlediska veršového incipitu, klauzule a přesahu, a položíme si otázku, zda se jejich rytmická realizace liší v závislosti na

2 Zařazení sbírky *Prohrané kampaně* mezi satiru může být diskutabilní, vybrané básně složene pětistopým jambem kolísají mezi satirou a (občanskou) lyrikou. Sbírkou *Prohrané kampaně* po bok sbírek *Satiry a sarkasmy* a *Pohádky z naší vesnice* staví Jiří Opelík (1985, s. 644).

3 U Gellnera je epika jambická (srov. např. *Don Juan*, *Setbius*, *Osud*, *Princezna*, *Přísaha* nebo *Mravoučná povídka*, což jsou všechno jambické a zároveň nejdelší Gellnerovy skladby, většinou z počátku desátých let). Šrámek ve svých delších básních užívá nejčastěji volný verš, „pozdní“ (z roku 1933) báseň *Jak Janek zemanem se státi může* je složena trochejem. Obě nejdelší Tomanovy básně (*List z memoirů Amorových*, *Feuilleton z venku*) jsou složeny trochejem.

4 K rysům Dykovy rané lyriky devadesátých let můžeme ještě doplnit, že se v ní – později už se s tím u Dyka setkáme jen naprosto ojediněle – objevují dobově příznačné nerýmované, ale zároveň strofické básně.

literárním druhu nebo žánru (pro jednoduchost budeme dále používat pouze termín žánr). Inspirací k této otázce nám byl článek Jiřího Brabce *Jednota a rozpory slovesného díla Viktora Dyka*, v němž se autor snaží na jedné straně vysvětlit, že Dykovo žánrově rozmanité dílo je jednotné, na druhé se snaží neztratit „ze zřetele tlak žánrů na vznikající text“ (Brabec 2009, s. 116).⁵

Dykovy J5 pro ilustraci srovnáváme se třemi sbírkami Vrchlického intimní lyriky (v závěru citované Červenkovy studie o J5 jsou totiž vybraní autoři, Karásek, Machar, Sova, Červinka a Dyk, srovnávání na základě akcentuace jednotlivých silných pozic metra s Vrchlickým: Dyk se v tomto ohledu Vrchlickému podle Červenky podobá a Červenka to zdůvodňuje tím, že „jde o autora mladší generace, daleko méně konzervativní ve vztahu k básníkům Lumíra“ (Červenka 2007, s. 225).⁶

Na závěr úvodního oddílu ještě poznámku k poměru J5 a J4 u Dyka — viz TAB. 1.7 J5 postupně ubývá a postupně přibývá J4: nejvíce je J4 v *Milé sedmi loupežníků* (v ní dokonce J5 zcela absentují), *Pohádkách z naší vesnice* a *Prohraných kampaních*, což jsou také tři nejmladší díla, která do svého rozboru zahrnujeme. Svou roli na podílu J4 a J5 může mít i žánr. Budeme-li pro jednoduchost uvažovat, že ve dvojicích „J5 a J4“ a „lyrika a satira“ je první člen „literárnější“, pak v Dykově lyrice konstatujeme očekávanou preferenci J5 a v satirě J4. V případě dramatu je žánrová spojitost s rozměrem (J5) tradiční (srov. „divadelní“ blankvers, což je nerýmovaný J5).⁸

INCIPIIT (VIZ TAB. 2)

Miroslav Červenka (2006, s. 92) navrhl klasifikaci jambických incipitů (začátků jambického verše) do pěti (tří základních a dvou doplňujících) tříd na základě toho, jaké jsou poměry přízvučných a nepřízvučných slabik, respektive jednoslabičných a víceslabičných slov (nepřízvučné jednoslabičné slovo, přízvučné jednoslabičné slovo, přízvučná slabika víceslabičného slova). Autoři se podle této klasifikace zhruba dělí na ty, kteří v jambickém incipitu preferují jednoslabičná slova, a na ty, kteří si ponechávají svobodu výběru ze všech tří možností (tj. nepřízvučné jednoslabičné slovo, přízvučné jednoslabičné slovo, přízvučná slabika víceslabičného slova).

V našem textu dělíme rytmičskou realizaci incipitu do dvou tříd: na realizované jednoslabičným slovem a víceslabičným slovem. U jednoslabičných (na rozdíl od

5 Podle Jiřího Opelíka vytvářejí „všecky žánrové složky D[ykova] díla pevnou jednotu“ (Opelík 1985, s. 644).

6 O proměně Dykova postoje k Vrchlickému srov. kritickou glosu F. X. Šaldy (1954).

7 Stručně se Dykovým J4 a J5 věnuje i Miroslav Červenka (2006, s. 244), pracuje ale s částečně jiným souborem děl (např. nezahrnuje drama). Konstatuje, že Dyk užívá J4 od svých raných sbírek, že relativní podíl J4 je ve srovnání s Vrchlickým téměř dvojnásobný a že zvláštní význam má J4 jako rozměr *Milé sedmi loupežníků*.

8 Pro srovnání: u Gellnera jsme v prvních sbírkách pozorovali zvýšený podíl J5, které byly postupně „nahrazovány“ J4 (Kolár 2020a); u Tomana je ve sbírkách poměr J4 a J5 vyrovnaný, v prvních dvou sbírkách je ale relativně více J4 než J5; u raného Šrámkova je přednost dávana nejambickým metrum. Ve Šrámkově dekadentní prvotině publikované posmrtně (*Rozbolestněný ženami*) je zvýšený podíl dlouhých, tj. šestistopých jambů.

Červenky) nerozlišujeme jednoslabičná slova přízvučná (1) a nepřízvučná (2) a do víceslabičných (3) počítáme (stejně jako Červenka) i spojení slabičné předložky a jména (4):⁹

(1) *Vím, stmívá se, vím, obzor se mi úží...*

(2) *A když ji uzřím němý, polekaný,*

(3) *Prohnilé davy před Tebou se válí!*

(4) *Před oltářem Tvým klečí mnoho padlých!*

(1) + (2) tedy patří do stejné skupiny jednoslabičných incipitů, (3) + (4) do stejné skupiny víceslabičných incipitů. Důvodem nerozlišování přízvučných a nepřízvučných jednoslabičných slov v incipitu je poměrně vysoká nejednoznačnost při jejich určování: „Jednoslabičné slovo si může přízvuk zachovat nebo ho ztratit. Může se vázat do přízvukového taktu se slovem předcházejícím či následujícím nebo může vytvořit samostatný takt. Pravděpodobnost konkrétního řešení závisí na více faktorech, jednak zvukových (často rytmických), jednak jazykových (často sémantických)“ (Palková 1994, s. 280).

V průběhu 19. století se přístup k realizaci incipitu v J5 proměňoval (viz Červenka 2007): rané obrození preferovalo jednoslabičný, romantismus připouštěl volnost spočívající v hojném zastoupení incipitů víceslabičných, májovci se částečně vrátili k praxi raného obrození, u lumírovců a ruchovců byla praxe různá, ale třeba Vrchlický pokračoval v májovském trendu (a pokud volil víceslabičný incipit, pak se téměř vždy jednalo o předložkové spojení), zlom přišel s generací devadesátých let (kam můžeme zařadit i Dykovu ranou lyriku), která se „vrací“ k praxi romantiků. Vidíme tedy, že s výjimkou romantiků byl do konce 19. století nejčastější jamb, který začínal jednoslabičným slovem. Můžeme se tudíž domnívat, že na počátku 20. století byl jednoslabičný jambický incipit považován za „klasický“, ba až „klasicistický“ (srov. Červenka 2006, s. 177).

U všech námi analyzovaných Dykových J5¹⁰ je podíl jednoslabičných incipitů 65 % a podíl předložkových spojení na víceslabičných incipitech 22 %. Pro srovnání jsme zpracovali tři Vrchlického sbírky intimní lyriky (*Rok na jihu*, 1878; *Hořká jádra*, 1889; *Okna v bouři*, 1894). V jejich J5 je jednoslabičných incipitů přibližně 90 % (mezi sbírkami, ač pocházejí z různých let, není výrazný rozdíl) a podíl předložkových spojení na víceslabičných incipitech je přes 80 %, což odpovídá výše uvedenému konstatování Miroslava Červenky, že pokud Vrchlický již sáhl k víceslabičnému incipitu, snažil se tuto „licenci“ v jambickém incipitu „zahladit“. Rozdíl mezi jednoslabičným incipitem a incipitem realizovaným předložkovým spojením je totiž slabší než mezi jednosla-

⁹ Citované doklady pocházejí z tvorby V. Dyka.

¹⁰ Do statistik k TAB. 2–9 v zásadě započítáváme jen básně, v nichž se J5 nevyskytuje v kombinaci s jiným rozměrem. Z dramatu *Kouzelník a Odchod*, která jsou polymetrická a v nichž se J5 vyskytuje i vedle J4 (případně vedle T4, výjimečně i vedle J3), J5 do TAB. 2–9 započítáváme.

bičným incipitem a nepředložkovým víceslabičným incipitem, a to jak opticky, tak potenciálně i akusticky — možnost transakcentace. Rozdíl mezi Dykem a Vrchlickým je tedy značný a je skutečně oprávněné mluvit o zlomu. Podíváme-li se ale pro srovnání na Gellnerův raný J5 (59 % jednoslabičných incipitů a 22 % předložkových spojení na víceslabičných incipitech — viz Kolár 2020a), uvědomíme si, že Dyk má k Vrchlickému blíže než Gellner.¹¹

Přejdeme k žánrům. Nejvíce jednoslabičných incipitů je v Dykově lyrice (73 %), dále v dramatu (67 %) a nakonec v satíře (60 %) a tyto rozdíly jsou statisticky významné (viz TAB. 3; k testování statistické významnosti užíváme χ^2_{VATES} test s hladinou významnosti $\alpha = 0,05$). Přistoupíme-li na to, co jsme naznačili výše, a sice že jednoslabičný incipit může být na přelomu nebo začátku století vnímán jako „klasicistický“ („akademický“), pak se to promítá i do Dykova žánrového rozdělení: nejvíce takových incipitů je v lyrice, nejméně v satíře. Rovněž je v lyrice nejvyšší podíl předložkových spojení na víceslabičných incipitech (37 %), což svědčí o snaze víceslabičné incipity „zahlazovat“ více než v satíře (a dramatu; v obou 19 %).¹²

KLAUZULE (VIZ TAB. 4 A 5)

Verše rozdělujeme dle zakončení (klauzule) na ženské a mužské. Dykovy J5 (lyrika, satira, drama) jsou z poloviny ženské a z poloviny mužské (nejčastěji se jedná o pravidelné střídání mužských a ženských veršů v jedné básni), tento vyrovnaný poměr ale není samozřejmostí.¹³

U ženských klauzulí sledujeme podíl dvouslabičných (5) klauzulí, u mužských jednoslabičných (6) klauzulí (u jednoslabičných klauzulí stejně jako v případě incipitu nerozlišujeme mezi přízvučnými a nepřízvučnými jednoslabičnými slovy):

(5) Jde vždycky se mnou do hloubky a výše...

(6) A slova na rtech dosud vážla mi,

Očekávaná, jazykovými předpoklady daná četnost dvouslabičných klauzulí v ženských verších obecně je zhruba 75 % (Červenka 2006, s. 120nn.; Plecháč — Kolár 2017,

-
- 11 U Tomanu se Šrámkem nemáme pro srovnání dost básní v J5. Ve všech Tomanových osmi sbírkách (1898–1926) není po vyloučení J5, které se vyskytují v kombinaci s jinými rozměry v jedné básni, ani 300 pětistopých jambů. Podíl jednoslabičných incipitů v těchto J5 je 68 % a podíl předložkových spojení na víceslabičných incipitech je 25 %. Zdůrazňujeme, že tato čísla odpovídají tvorbě až do roku 1926, u Dyka je náš korpus ohraničen rokem 1914.
  - 12 Připomínáme, že rozdíly mohou být také ovlivněny časem, neboť lyrika (a drama) v našem korpusu předchází satiru.
  - 13 Např. mezi Vrchlického J5 (tři výše uvedené sbírky) je jednoznačná preference ženských veršů (82 %), která jistě souvisí s Vrchlického snahou „napodobovat“ italský endecasílab, tedy jedenáctislabičný verš (ženský J5 je jedenáctislabičný, mužský J5 desetislabičný), ostatně nejvyšší podíl ženských J5 je v „italské“ sbírce *Rok na jihu*: 88 %, je to ale také zároveň z analyzovaných sbírek sbírka nejstarší.

s. 64). Dykův ženský J5 tomu naprosto odpovídá, mezi žánry nejsou v tomto ohledu rozdíly (lyrika = 74 %, satira = 74 %, drama = 74 %). U Vrchlického, pro srovnání, dosahuje podíl dvouslabičných klauzulí v ženských J5 82 %, což je v souladu s dřívějšími zjištěními (u lumírovců je četnost dvouslabičných klauzulí v ženských verších o něco vyšší než očekávaná četnost — Červenka 2006, s. 125). Mezi Dykem a Vrchlickým je tedy rozdíl, ale teprve srovnání s Dykovými generačními souputníky by ukázalo, že Dykovy ženské J5 „jsou zakončeny způsobem v podstatě lumírovským“ (tamtéž, s. 126).

Očekávaná četnost jednoslabičných klauzulí v mužských verších obecně je zhruba 20 % (dle Červenky 2006, s. 120nn.; dle Plecháč — Kolár 2017, s. 75, je to 16 %). Autoři toto očekávání běžně překračují. Ani u Dykova mužského J5 tomu není jinak a mezi jednotlivými žánry jsou, na rozdíl od ženského verše, patrné rozdíly: lyrika (41 %) jich má více než satira (25 %), ale méně než drama (46 %). Statisticky významné rozdíly jsou ale pouze mezi lyrikou a satirou a satirou a dramatem, rozdíl mezi lyrikou a dramatem je statisticky nevýznamný — viz TAB. 6. U Vrchlického dosahuje podíl jednoslabičných klauzulí v mužských J5 42 % (což je stejné jako u Dykovy lyriky).

V případech klauzule jsou tedy z hlediska žánrů u Dyka „citlivé“ jen mužské verše (byť nikoli bezvýhradně: na první pohled sice patrný, leč statisticky nevýznamný rozdíl mezi lyrikou a satirou). Vyjděme z toho, že odchylka od jazykových předpokladů znamená nějakou stylizaci. Čím vyšší tato odchylka je, tím větší je tato stylizace. Dykova satira se jazykovým předpokladům vzpírá méně než lyrika, což odpovídá tomu, že satira je stylově blíže běžně mluvené řeči než lyrika. Relativně nejvyšší hodnota u dramatu (a 46 % je zároveň skutečně výrazná stylizace) svědčí o knižní stylizaci.

K mužským veršům ještě jednu poznámku týkající se *Milé sedmi loupežníků*, která ale není složena J5, nýbrž J4. Právě v mužských J4 této skladby dosahuje podíl jednoslabičných klauzulí extrémních 75 % (k dispozici máme ale jen 88 veršů), což je v souladu s romantickým laděním skladby a zřetelnými odkazy na Máchu (srov. Kolár 2020b), který v tomto ohledu převyšuje téměř všechny autory 19. století (podíl jednoslabičných klauzulí v Máchových mužských jambech je podobný jako v Dykově *Milé...*). Zvýšený podíl jednoslabičných klauzulí v mužských jambech *Milé sedmi loupežníků* je tedy možno interpretovat jako specifický rytmický citát.

PŘESAHY (VIZ TAB. 7)

Dvěma z hlavních funkcí veršových přesahů jsou prozaizace (přiblížení veršované výpovědi běžné řeči) a ironizace (vytvoření nebo posílení ironie). Proto jsou přesahy časté ve veršované epice, dramatu a satíře.¹⁴

Klasifikace přesahů může být velmi minuciózní, my však volíme jednoduchý postup a verše dělíme na dvě skupiny: v první skupině jsou verše, které jsou graficky

¹⁴ Srov. nedávnou téměř pětisetstránkovou monografii o teorii a dějinách přesahu v ruské poezii — Matjaš 2017. Na jiném místě jsme doložili, že u Gellnera je v epice více přesahů než v lyrice (Kolár 2020a).

ukončeny alespoň jedním z následující množiny znaků: { , . ; ? ! — ... }. Ve druhé skupině verše, které na konci žádný takový znak nemají. Pokud verš nekončí žádným z těchto znaků, ale bezprostředně po něm následující verš začíná slučovací spojkou nebo znakem — (, pak tento verš zařazujeme do první skupiny. Např.

by střežil ctnost a dobré mravy
a zdravý rozum tisíců,
dbal nad frivolním počínáním
laxních a svůdných měsíců.

Do první skupiny řadíme první, druhý a čtvrtý verš, do druhé skupiny verš třetí.

U Dyka je přesahů celkově velmi málo: pouze 5 % v J5 (srov. s 18 % v raném, tj. 1894–1906, Gellnerově J5 nebo se 17 % ve Vrchlického J5). Jednotlivé žánry se od sebe mírně liší: lyrika (5 %), satira (6 %) a drama (3 %), statisticky významný rozdíl je mezi satirou a dramatem a mezi lyrikou a dramatem, rozdíl mezi lyrikou a satirou je statisticky nevýznamný — viz TAB. 8. Srovnání jednotlivých žánrů zde naráží na malý počet dokladů. Dejme tomu, že bychom např. sbírku *Prohrané kampaně* (11 pěti-stopých jambických veršů s přesahy z celkových 286 pětistopých jambů) nezařadili do satiry, ale lyriky. Rázem by se rozdíl mezi lyrikou a satirou stal statisticky významný, naopak rozdíl mezi lyrikou a dramatem statisticky nevýznamný. Relativně nejvyšší hodnota u satiry je v souladu s očekáváními formulovanými v úvodu tohoto odstavce (prozaizace a ironizace). Relativně nejnižší hodnota u dramatu (stejně jako v případě mužských klauzulí) opět vytváří dojem knižní stylizace.

„Vyhýbání“ se přesahům je jednou z nápadných charakteristik Dykova verše obecně. Ten se tak stává intonačně samostatný (Mukařovský 2007, s. 189) a může vyvolávat dojem úsečnosti, strohosti, tolikrát v souvislosti s Dykovou tvorbou připomínaných.¹⁵

Co se týká epiky, máme k dispozici jen dvě skladby: *Slepý* (Buřiči, 1903) a *Giuseppe Moro* (1911). *Slepý* není pro srovnání vhodný, protože jednak obsahuje málo veršů a jednak je složen kombinací J5 a krátkých J, což neumožňuje srovnání s díly složenými nekombinovanými J5, neboť kombinace delšího a kratšího verše favorizuje ukončení delšího verše přesahem (srov. úryvek ze skladby *Slepý*):

Pro něho orel křídla nerozpíná
do vzduchu čistého.
Jak irrealní jakás veličina
je kosmos pro něho.

Obecně totiž můžeme říct, že v kratších verších je relativně více přesahů než ve verších delších, což dokládá jak srovnání Dykových J4 (9 %) a J5 (5 %), tak drama *Kouzelník II. Fragment*, které do statistik jinde nezapočítáváme a které je složeno převážně pětislabičnými verši, v nichž je na Dyka nevidaných 31 % veršů s přesahy:

15 Srov. Šaldovu recenzi k první Dykově sbírce: „Verš kupí se na verš ostře, nepřiléhavě, často bez mostu a spojení, [...] nepodává si ruce s druhým [...]“ (Šalda 1950, s. 406; zvýr. R. K.).

Z daleka blíží se
 pastýřka sličná,
 váhavým krokem
 s počátku kráčí,
 v rytmičtý tanec
 přechází krok.
 Cos titěrného, rokokového
 v pastýřce té.

Giuseppe Moro by se svými téměř 700 verši dostatek materiálu nabízel, ale, jak jsme již uvedli výše, není složen J5, ale pětistopými trocheji (deseti- i devítislabičnými). Rozsah pětistopého jambu a pětistopého trocheje sice není úplně stejný, ale snad si můžeme dovolit přesahy v *Giuseppe Morovi* srovnat s Dykovými J5. Ukáže se totiž, že v souladu s očekáváním (přesah jako znak prozaizace) jich je více než v lyrice, satíře anebo dramatu: 10 %.

ZÁVĚRY

Naším cílem bylo zjistit, zda jsou vybrané rytmičké parametry (incipit, klauzule a syntaktická ukončenost/neukončenost verše) citlivé na žánrové rozdíly. K tomu účelu jsme si zvolili předválečnou veršovanou tvorbu Viktora Dyka, konkrétně jeho pětistopé jamby. Srovnání jednotlivých žánrů schematicky zachycuje TAB. 9.

	Jednoslabičný incipit	Jednoslabičná mužská klauzule	Přesah
lyrika	***	**	**
satira	*	*	***
drama	**	***	*

TAB. 9 Schematické zachycení rozdílů mezi Dykovou lyrikou, satírou a dramatem, v každém parametru jsou jednotlivé žánry škálovány mezi sebou pomocí * (od jedné do tří)

Srovnáme-li lyriku a satiru, konstatujeme, že lyrika má více jednoslabičných incipitů a jednoslabičných klauzulí (v mužských verších), ale méně přesahů (u přesahů je však rozdíl mezi lyrikou a satírou statisticky nevýznamný), což z ní ve srovnání se satírou činí žánr „literárnější“, „vyšší“ (říkáme to s vědomím nepěkné hrozby „klasicistní“ normativnosti). Drama má oproti lyrice a satíře nejméně přesahů, nejvíce jednoslabičných klauzulí (v mužských verších) a relativně hodně jednoslabičných incipitů, což jeho verš vzdaluje od řeči dialogu a řeči běžně mluvené a přibližuje stylizaci literární, knižní.¹⁶ Přes malé zastoupení epiky jsme mohli konstatovat, že skladba *Giuseppe Moro* (složená na rozdíl od zbytku analyzovaných básní pětistopým trochejem)

¹⁶ Souzní to s tezí, že Dyk-dramatik vyšel z Dyka-lyrika (srov. Med 1988, s. 65). O něco dále Med shrnuje: „Tragikomedie mají mnohem vyšší hodnoty básnické než dramatické“ (Med 1988, s. 68).

má ze všech žánrů nejvyšší podíl veršů s přesahem, což odpovídá očekávání, že jednou z hlavních funkcí přesahu je prozaizace.

V úvodním oddílu jsme připomněli Červenkovo srovnání Dykova a Vrchlického pětistopého jambu co do akcentuace jednotlivých silných pozic metra. Co se týká námi sledovaných parametrů a analyzovaného materiálu (pro zachování srovnatelnosti dále mluvíme jen o lyrice), můžeme říct, že Dyk se s Vrchlickým shoduje v řešení klauzule mužských pětistopých jambů. Rozdíl v řešení incipitu pětistopých jambů je velký: Dyk má méně jednoslabičných incipitů než Vrchlický a víceslabičné incipity nerealizuje tak důsledně předložkovým spojením. Srovnáme-li ale Dyka např. s Gellnerem, pak je Dykův pětistopý jamb Vrchlickému blíže než pětistopý jamb Gellnerův. Četnost veršů s přesahy je u Dyka podstatně nižší než u Vrchlického, ale Dykova preference veršů bez přesahů (blížící se konstantě) jej oddaluje od leckterého jiného básníka a patří k velmi nápadným rysům jeho verše.¹⁷

PRAMENY

- Dyk, Viktor:** *A porta inferi*. Grosman a Svoboda, Praha 1897.
- Dyk, Viktor:** *Síla života*. Moderní revue, Praha 1898.
- Dyk, Viktor:** *Marnosti*. Moderní revue, Praha [1900].
- Dyk, Viktor:** *Buřiči*. Kruh českých spisovatelů, Praha 1903.
- Dyk, Viktor:** *Satiry a sarkasmy*. Samostatnost, Praha 1905.
- Dyk, Viktor:** *Milá sedmi loupežníků*. Kamila Neumannová, Praha 1906.
- Dyk, Viktor:** *Pohádky z naší vesnice*. Antonín Hajn, Praha 1910.
- Dyk, Viktor:** *Giuseppe Moro*. Nová edice, Praha 1911.
- Dyk, Viktor:** *Prohrané kampaně*. František Borový, Praha 1914.
- Dyk, Viktor:** *Tragikomedie*. F. Topič, Praha [1922].
- Vrchlický, Jaroslav:** *Intimní lyrika*, ed. Milada Chlábková. Nakladatelství Lidové noviny, Praha 2000.

LITERATURA

- Brabec, Jiří:** Jednota a rozpory slovesného díla Viktora Dyka. In týž: *Panství ideologie a moc literatury. Studie, kritiky, portréty 1991–2008*, eds. Jiří Flaišman, Michal Kosák. Akropolis, Praha 2009 [2004], s. 109–116.
- Červenka, Miroslav:** *Z večerní školy versologie IV. Daktyl*. ÚČL AV ČR, Praha 1999.
- Červenka, Miroslav:** *Kapitoly o českém verši*, eds. Květa Sgallová, Jiří Holý. Karolinum, Praha 2006.
- Červenka, Miroslav:** Pětistopý jamb v 19. století. *Slovo a smysl* 4, 2007, č. 7, s. 190–227.

17 Analýza materiálu rovněž ukázala, že ačkoli Dyk první tři sbírky (*A porta inferi*, *Síla života*, *Marnosti*) později spojil do jedné knihy, sbírka *Marnosti* se v některých z námi sledovaných ohledů (vyšší podíl čtyřstopých jambů, nižší podíl jednoslabičných incipitů, vyšší podíl přesahů) od prvních dvou sbírek odlišuje a podobá se spíše následujícím sbírkám satirickým.

Kolár, Robert: Raný a pozdní Gellner.

Poznámky k metricce. *Česká literatura* 68, 2020a, č. 3, s. 332–355.

Kolár, Robert: Viktor Dyk: *Milá sedmi loupežníků*. ÚČL AV ČR, Praha 2020b.

Matjaš, Světlana Aleksejevna: *Stichotvornyj perenos (enjambement) v ruské poezii. Očerk tvorby i istoriji*. RGPU im. A. I. Gercena, Sankt-Peterburg 2017.

Meď, Jaroslav: Viktor Dyk. *Monografie s ukázkami z tvorby*. Melantrich, Praha 1988.

Mukařovský, Jan: Obecné zásady a vývoj novočeského verše. In též: *Studie II*, eds. Miroslav Červenka, Milan Jankovič. Host, Brno 2007 [1934], s. 116–198.

Opelík, Jiří: Viktor Dyk. In: Vladimír Forst a kol.: *Lexikon české literatury. Osobnosti,*

díla, instituce I, A–G. Academia, Praha 1985, s. 643–646.

Palková, Zdena: *Fonetika a fonologie češtiny*. Karolinum, Praha 1994.

Plecháč, Petr — Kolár, Robert: *Kapitoly z korpusové versologie*. Akropolis, Praha 2017.

Šalda, F. X.: Viktor Dyk: *A porta inferi*. In též: *Kritické projevy 3. 1896–1897*, ed. Karel Dvořák. Melantrich, Praha 1950 [1897], s. 406–410.

Šalda, F. X.: Viktor Dyk o Jaroslavovi Vrchlickém r. 1903 a r. 1912. In též: *Kritické projevy 9. 1912–1915*, eds. Rudolf Havel, Ludmila Lantová. Československý spisovatel, Praha 1954 [1912], s. 108–110.

J4 a J5	Žánr	Rok	J4 %	J5 %	Celkem veršů
<i>Pomsta</i>	drama	1896	5	91	159
<i>A porta inferi</i>	lyrika	1897	7	43	818
<i>Síla života</i>	lyrika	1898	18	44	529
<i>Zcela vážný rozhovor</i>	drama	1898	6	90	157
<i>Kouzelník</i>	drama	1897–1899	30	34	1164
<i>Marnosti</i>	lyrika	1900	32	37	1043
<i>Odchod I+II</i>	drama	1901–1902	35	58	693
<i>Slepý</i>	epika	1903	0	46	352
<i>Zlomek tragikomedie</i>	drama	1903	5	79	66
<i>Satiry a sarkasmy</i>	satira	1905	20	31	3335
<i>Milá sedmi loupežníků</i>	lyricko-epická	1906	53	0	442
<i>Pohádky...</i>	satira	1910	39	21	2624
<i>Prohrané kampaně</i>	satira	1914	37	33	1325

TAB. 1 Zastoupení J4 a J5

Pozn.: Díla jsou řazena chronologicky.

J5 incipit	Žánr	Rok	Jednosl	Vícesl	Předl z Vícesl	Celkem
<i>A porta inferi</i>	lyrika	1897	237 (79%)	63 (21%)	24 (38%)	300
<i>Síla života</i>	lyrika	1898	138 (76%)	44 (24%)	9 (20%)	182
<i>Marnosti</i>	lyrika	1900	183 (65%)	100 (35%)	44 (44%)	283
<i>Satiry a sarkasmy</i>	satira	1905	557 (63%)	330 (37%)	71 (22%)	887
<i>Pohádky...</i>	satira	1910	225 (56%)	178 (44%)	39 (22%)	403
<i>Prohrané...</i>	satira	1914	160 (56%)	126 (44%)	17 (16%)	286
<i>Pomsta</i>	drama	1896	113 (78%)	31 (22%)	3 (10%)	144
<i>Zcela vážný rozhovor</i>	drama	1898	82 (58%)	60 (42%)	15 (25%)	142
<i>Kouzelník</i>	drama	1897–1899	286 (73%)	104 (27%)	23 (22%)	390
<i>Odchod I+II</i>	drama	1901–1902	250 (62%)	154 (38%)	27 (18%)	404
<i>Zlomek tragikomedie</i>	drama	1903	29 (56%)	23 (44%)	2 (9%)	52
lyrika celkem			558 (73%)	207 (27%)	77 (37%)	765
satira celkem			945 (60%)	631 (40%)	122 (19%)	1576
drama celkem			760 (67%)	372 (33%)	70 (19%)	1132
suma			2220 (65%)	1182 (35%)	261 (22%)	3402
Vrchlický (3 sbírky)	lyrika	1878–1894	1806 (90%)	193 (10%)	158 (82%)	1999

TAB. 2 Podíl jednoslabičných a víceslabičných incipitů v J5

Pozn.: Dykova díla jsou řazena dle žánrů a následně chronologicky. Ve sloupci Předl z Poly je uveden podíl předložkových spojení v rámci víceslabičných incipitů. Započítáváme pouze básně uvedené níže v SOUPISU, z čehož mohou plynout rozdíly oproti TAB. 1. V řádku suma je započítána Píseň z Montblancu V. pouze jednou (je otištěna jak v *Marnostech*, tak v *Satirách a sarkasmech*; započítáváme ji do obou sbírek a také jak do lyriky, tak do satiry).

	drama	satira
lyrika	0,008	<10 ⁻⁴
satira	0,002	

TAB. 3 Srovnání podílů jednoslabičných incipitů mezi Dykovou lyrikou, satirou a dramatem (výsledky χ^2_{YATES} testu, signifikantní hodnoty, tj. $p < 0,05$, jsou tučně)

J5z klauzule	Žánr	Rok	2slabičná klauzule	Celkem ženských veršů
<i>A porta inferi</i>	lyrika	1897	120 (66%)	182
<i>Síla života</i>	lyrika	1898	62 (84%)	74
<i>Marnosti</i>	lyrika	1900	120 (78%)	153
<i>Satiry a sarkasmy</i>	satira	1905	378 (73%)	515
<i>Pohádky...</i>	satira	1910	206 (77%)	267
<i>Prohrané...</i>	satira	1914	138 (72%)	193
<i>Pomsta</i>	drama	1896	—	—

J5z klauzule	Žánr	Rok	2slabičná klauzule	Celkem ženských veršů
<i>Zcela vážný rozhovor</i>	drama	1898	12 (48 %)	25
<i>Kouzelník</i>	drama	1897-1899	134 (74 %)	182
<i>Odchod I+II</i>	drama	1901-1902	145 (78 %)	186
<i>Zlomek tragikomedie</i>	drama	1903	35 (74 %)	47
lyrika celkem			302 (74 %)	409
satira celkem			722 (74 %)	975
drama celkem			326 (74 %)	440
suma			1305 (74 %)	1767
Vrchlický (3 sbírky)	lyrika	1878-1894	1352 (82 %)	1639

TAB. 4 Podíl dvouslabičných klauzulí v Dykově ženském J5

Pozn.: Dykova díla jsou řazena dle žánrů a následně chronologicky. Započítáváme pouze básně uvedené níže v SOUPISU, z čehož mohou plynout rozdíly oproti TAB. 1. V řádku suma je započítána Píseň z Montblancu V. pouze jednou (je otištěna jak v *Marnostech*, tak v *Satirách a sarkasmech*; započítáváme ji do obou sbírek a také jak do lyriky, tak do satiry).

J5m klauzule	Žánr	Rok	1slabičná klauzule	Celkem mužských veršů
<i>A porta inferi</i>	lyrika	1897	60 (51 %)	118
<i>Síla života</i>	lyrika	1898	33 (31 %)	108
<i>Marnosti</i>	lyrika	1900	52 (40 %)	130
<i>Satiry a sarkasmy</i>	satira	1905	97 (26 %)	372
<i>Pohádky...</i>	satira	1910	42 (31 %)	136
<i>Prohrané...</i>	satira	1914	10 (11 %)	93
<i>Pomsta</i>	drama	1896	81 (56 %)	144
<i>Zcela vážný rozhovor</i>	drama	1898	32 (27 %)	117
<i>Kouzelník</i>	drama	1897-1899	105 (50 %)	208
<i>Odchod I+II</i>	drama	1901-1902	96 (44 %)	218
<i>Zlomek tragikomedie</i>	drama	1903	2	5
lyrika celkem			145 (41 %)	356
satira celkem			149 (25 %)	601
drama celkem			316 (46 %)	692
suma			609 (37 %)	1635
Vrchlický (3 sbírky)	lyrika	1878-1894	154 (42 %)	370

TAB. 5 Podíl jednoslabičných klauzulí v Dykově mužském J5

Pozn.: Dykova díla jsou řazena dle žánrů a následně chronologicky. Započítáváme pouze básně uvedené níže v SOUPISU, z čehož mohou plynout rozdíly oproti TAB. 1. V řádku suma je započítána Píseň z Montblancu V. pouze jednou (je otištěna jak v *Marnostech*, tak v *Satirách a sarkasmech*; započítáváme ji do obou sbírek a také jak do lyriky, tak do satiry).

	drama	satira
lyrika	0,145	<10 ⁻⁴
satira	<10 ⁻⁴	

TAB. 6 Srovnání podílů jednoslabičných klauzulí v mužských verších mezi Dykovou lyrikou, satirou a dramatem (výsledky χ^2_{YATES} testu, signifikantní hodnoty, tj. $p < 0,05$, jsou tučně)

J5 přesahy	Žánr	Rok	Počet veršů s přesahem	Celkem
<i>A porta inferi</i>	lyrika	1897	8 (3 %)	300
<i>Síla života</i>	lyrika	1898	5 (3 %)	182
<i>Marnosti</i>	lyrika	1900	26 (9 %)	283
<i>Satiry a sarkasmy</i>	satira	1905	70 (8 %)	887
<i>Pohádky...</i>	satira	1910	25 (6 %)	403
<i>Prohrané...</i>	satira	1914	11 (4 %)	286
<i>Pomsta</i>	drama	1896	10 (7 %)	144
<i>Zcela vážný rozhovor</i>	drama	1898	13 (9 %)	142
<i>Kouzelník</i>	drama	1897–1899	6 (2 %)	390
<i>Odchod I+II</i>	drama	1901–1902	9 (2 %)	404
<i>Zlomek tragikomedie</i>	drama	1903	0	52
lyrika celkem			39 (5 %)	765
satira celkem			106 (6 %)	1576
drama celkem			35 (3 %)	1132
suma			177 (5 %)	3402
Vrchlický (3 sbírky)	lyrika	1878–1894	349 (17 %)	1999

TAB. 7 Podíl veršů s přesahem v Dykově J5

Pozn.: Dykova díla jsou řazena dle žánrů a následně chronologicky. Započítáváme pouze básně uvedené níže v SOUPISU, z čehož mohou plynout rozdíly oproti TAB. 1. V řádce suma je započítána Píseň z Montblancu V. pouze jednou (je otištěna jak v *Marnostech*, tak v *Satirách a sarkasmech*; započítáváme ji do obou sbírek a také jak do lyriky, tak do satiry).

	drama	satira
lyrika	0,036	0,15
satira	<10 ⁻⁴	

TAB. 8 Srovnání podílů veršů s přesahy mezi Dykovou lyrikou, satirou a dramatem (výsledky χ^2_{YATES} testu, signifikantní hodnoty, tj. $p < 0,05$, jsou tučně)

SOUPIS jednotlivých básní ze sbírek V. Dyka a J. Vrchlického, jejichž J5 byly započítány do TAB. 2-9 (básně ve sbírkách řazeny abecedně)

Viktor Dyk

A porta inferi (dle 1. vydání): 31. X. 1896; Bezsenné noci; Bylo to takto; Drama; Improvisace na motiv z pohádky; Jdem; Kdo tebe, drahá, jednou dotkne se; Krise; Litanie k Panně Marii; Meditace; Můj souverain!; Na melodii neznámé písně; Na nedopsané drama; Nálada; Praedestinance; Smuteční verše; Stín dávné doby; Šla duše moje; Žlutá růže

Síla života (dle 1. vydání): A přišla zas a byla trochu mdlou; A vše je mdlé a není naděje; Ah, jak je smutný bludý markrabí!; Kdes za horami leží boží svět; Mí služebníci, ti mně nevěří; Mých neposlechli jste rozkazů; Poplašně zvoní ve vsi ještě zvon; Sešli se. Noc již. Pozdní chvíle.; Smutnější vítr v smutnější les vál; Tož vše už dal bych bez hlesu a rád; Už pátý měsíc obléhali jsme; Už unavena schoulila se touha

Marnosti (dle 1. vydání): V; VI; XV; XVI; XVII; XVIII; XX; XXII; XXIII; XXVIII; XXXV; XXXVI; Písně z Montblancu V

Satiry a sarkasmy (dle 1. vydání): *** (Kritika trhá. Jsou to známí hlupci.); Dvě silhouetty I.; Dvě silhouetty II.; Epigram; Epitafy (bez XXI a XXII); Jednomu z mnohých; Kuplet didaktický; MUDr...; Parnasistní romance; Píseň o memoirech; Píseň z Montblancu V.; Replikou; Sen sentimentálního voltairiána; Slova noční II; Slova noční IV; Waterloo; Země Chelčického...

Pohádky z naší vesnice (dle 1. vydání): 180.?.; Dojem z vlaku; Katastrofa; Konec září; Mlčenlivý prorok; Myšlenky starého Řeháka; Podzimní snílka; Smutná píseň vesnického šprýmaře; Stará Vondrová vypravuje; Šedivý den na vsi; Val de Grâce I.; Val de Grâce III.; Výmluvný prorok; Vzpomínka dlouhého zimního večera; Zbabělci

Prohrané kampaně (dle 1. vydání): Doporučení na schůzi v „Národním domě“ dne 21. V. 1911 nepřednesené; Píseň o mrtvolách; Ranní elegie; Rok I-XII; Stesk I; Stesk II; Únor 1913

Jaroslav Vrchlický

Rok na jihu (dle vydání v České knižnici, 2000): Adagio; Cesta k moři; Felice Boni; Forte degli Cavalleggieri; Fragment; Hlas moře; Intimní verše; Jak ve snách žiju; Krajina; Mladé dívce; Motiv z břehu; Notturmo (Co vůně v kraj...); Podzimní den; Rokoko-sonety I-VI; Sbohem, oceánu!; Skica z ulice; Sloky (Sníh na horách...); Sonety I-IX; Ticho v horách; V lese nad Panarem; V poledne; Z Apenin; Zabloudil

Hořká jádra (dle vydání v České knižnici, 2000): Ballada za odcházející mladostí; Chiméry; Chvilé sentimentální; In memoriam (Jak malicherné vše, co člověk zmůže); In memoriam (Ó mládí, vlohly, krásu s tužbou sladkou!); Jak často...; Jen trosky!; Karneval duše; Kontrasty; Krása a móda; List; Meditace; Memento hrobů; Mladé dívce; Naladění; Nesmrtelnost; Netopýr; Norec; Opatrně; Podobizna; Rád věděl bych...; Sloky (Já pravil k osudu: Co chceš mi dáti); Sloky melancholické; Stín; Těch dnů mi líto; Večer na břehu moře; Vodopád; Vzpomínka z jihu; Vždy v užší kruh; Vždy!; Zlaté slzy; Zora

Okna v bouři (dle vydání v České knižnici, 2000): Čím dále do let; Nervy; Okna v bouři; Podzimní melodie I.-II.; Poutník; Sám; Sloky (Ó jak jsme moudří! Honíme jen stíny); Sloky (Rtů pohár měkký, temně krvavý); Sloky (Zřím posud s plachou bázní v ona léta); Stíny; U hřbitovní zdi; V dnech šerých; Vichr a duše; Za trochu lásky...; Zastávka; Zimní hvězdy; Zjevení; Zmizelý ráj; Život vteřiny